

La Nr.	Nr. din
--------	------------

Domnului Vladimir Cojocaru,
Directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor
mun. Chișinău, str. Nicolae Titulescu, nr. 35

Stimate domnule Director,

În contextul situației pandemice create de noul CORONAVIRUS, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului precizează că va monitoriza în continuare respectarea drepturilor copilului conform dispozițiilor articolul 5, alineatul 6 al Legii nr. 52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) care prevede că declararea stării de urgență, de asediu sau de război pe întreg teritoriul țării sau în unele localități nu suspendă activitatea Avocatului Poporului.

Ombudsmanul Copilului apreciază acțiunile sistemului administrației penitenciare care depune eforturi pentru a întreprinde toate măsurile necesare pentru a limita situațiile de risc asociate virusului pandemic COVID-19, astfel, încât sănătatea, integritatea corporală și viața persoanelor private de libertate și a funcționarilor din penitenciare constituie priorități esențiale.

Totodată Convenția ONU cu privire la drepturile copilului prevede principiul aplicării simultane și cumulative a tuturor drepturilor garantate de Convenție. Consemnăm că limitarea accesului copiilor în exercitarea unor drepturi în scopul protejării vieții și sănătății copiilor în perioada situațiilor de urgență este în corespundere cu standardele internaționale din domeniul protecției drepturilor copiilor.

Totuși, Ombudsmanul Copilului atrage atenția asupra faptului că acțiunile întreprinse trebuie să evite la maxim posibil ingerința efectelor lor, în aplicarea altor drepturi garantate de Convenție. Statul are obligația de a asigura aplicarea principiului concursului ideal de drepturi, adică aplicarea simultană a tuturor drepturilor garantate de un tratat internațional indiferent de locul aflării copilului.

Avocatul Poporului pentru drepturile copilului atrage atenția Administrației Naționale a Penitenciarelor și a instituțiilor subordonate asupra faptului că, deși în situația actuală este evident că toate acțiunile întreprinse sunt axate pe necesitatea diminuării/stopării situației epidemiologice, este necesar ca autoritățile responsabile să prevadă cerințe specifice de respectare a drepturilor femeilor deținute, inclusiv, a celor care sunt însărcinate sau se află împreună cu copiii lor, în detenție, precum și a deținuților cu dizabilități și a deținuților minori.

În această ordine de idei Avocatul Poporului pentru drepturile copilului vine cu un set de recomandări pentru a fi întreprinse măsuri concrete din partea ANP. Astfel, Ombudsmanul Copilului notează că deși **restricțiile privind vizitele rudelor deținuților minori și a deținutelor cu copiii cu vârsta de la 0-3 ani în instituțiile penitenciare** pot fi necesare pentru a preveni focarele de COVID-19 totuși, aceste etape trebuie introduse într-un mod transparent și comunicate în mod clar celor afectați. Oprirea bruscă a

contactului cu lumea exterioară riscă să agraveze ceea ce poate fi numit situații tensionate, dificile și potențial periculoase. Totodată, limitarea contactului cu rudele deși poate fi un element necesar în situația actuală reprezintă cu siguranță un stres emoțional enorm pentru copii și poate perturba starea de bine și sănătatea deținuților minori și a copiilor cu vârsta 0-3 ani care se află cu mamele lor, în penitenciare.

Avocatul Poporului pentru drepturile copilului recomandă, în calitate de măsură de recompensă, mărirea numărului de apeluri telefonice asigurate din contul ANP și asigurarea în măsura posibilităților, a convorbirilor prin intermediul rețelelor Viber, Skype sau Messenger a deținuților minori cu rudele lor din exterior.

Ombudsmanul Copilului menționează că, deși acțiunile date nu sunt prevăzute în normele legislative naționale, aceste acțiuni vin în concordanță cu recomandările Organizației Națiunilor Unite privind respectarea drepturilor persoanelor în detenție în perioada epidemiei COVID-19¹. De asemenea, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului reamintește Administrației Naționale a Penitenciarelor normele stipulate în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993), Ansamblul Regulilor Minime cu privire la administrarea justiției pentru minori din 18 decembrie 2002 și Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare, care stabilesc imperativ respectarea drepturilor copiilor deținuți **indiferent de situațiile excepționale care pot apărea**.

Un alt aspect problematic asupra respectării drepturilor copiilor, în situația respectivă, îl reprezintă **încadrarea copiilor deținuți în sistemul educațional la distanță**, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 351 din 19 martie 2020 cu privire la continuarea la distanță a procesului educațional. Ombudsmanul Copilului conștientizează capacitățile minime ale instituției pe care o reprezintă de a organiza procesul educativ la distanță și totuși, îndemnă administrația de a întreprinde măsuri pozitive pentru asigurarea dreptului la educație a copiilor aflați în detenție. Astfel, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului recomandă instituirea unui grup online, pe una din aplicațiile de comunicare existente (Viber, Skype, WhatsApp), între administrația penitenciarelor în care se află copii și profesorii care vin de obicei să petreacă cursurile academice în instituțiile de detenție. Astfel, aceștia ulterior vor putea transmite către copii temele noi, care urmează a fi predate și exercițiile pentru lucrul de sine stătător iar, angajații penitenciarelor vor fotografia exercițiile rezolvate și le vor transmite profesorilor prin intermediul canalului de comunicare deja prestabilit, pentru a fi verificate. Pentru a facilita și îmbunătăți procesul educațional la distanță, în situația creată este esențial de intensifica/fortifica colaborarea cu reprezentanții instituțiilor de învățământ, atribuite cu împuterniciri de a asista procesul educațional în instituția de detenție unde se află copii.

Un alt aspect important asupra căruia atrage atenția Ombudsmanul Copilului, este **diminuarea și neadmiterea acțiunilor de violență** în rândul copiilor sau îndreptate

¹ <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/COVID-19.aspx>

împotriva copiilor. Avocatul Poporului pentru drepturile copilului notează faptul că perioadele de criză sau perioadele în care copii nu pot fi încadrați în activități socio-educative, reprezintă un factor pozitiv pentru creșterea numărului de altercații între copii sau ridicarea nivelului de agresiune la unii din ei. În scopul diminuării situațiilor prezentate, solicităm intensificarea activităților de asistență psihologică prin oferirea permanentă a consilierilor psihologice cu respectarea măsurilor de protecție în situație epidemiologică.

Ombudsmanul Copilului atrage atenția **asupra respectării drepturilor copiilor cu vârsta de 0-3 ani** care se află în penitenciare împreună cu mamele lor. Situația epidemiologică poate afecta starea lor de sănătate și poate duce la urmări grave care vor reprezenta încălcări ale art. 6 și 24 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. În circumstanțele prezentate Avocatul Poporului pentru drepturile copilului îndeamnă responsabilii din cadrul Penitenciarului 7 Rusca și 16 Pruncul în care se află această categorie de copii să fortifice măsurile de securitate și prevenire a îmbolnăvirii copiilor pe timp de pandemie. De asemenea, în contextul situației pandemice și prin derogare de la art. 256 din Codul de Executare al Republicii Moldova Avocatul Poporului pentru drepturile copilului **recomandă continuarea plasamentului în instituția penitenciară a copiilor care au împlinit vârsta de 3 – 3,6 ani până la terminarea stării excepționale.**

În concluzia celor expuse supra solicit respectos, în baza Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), examinarea opiniilor și recomandărilor adresate cu întreprinderea acțiunilor concludente necesare. Despre acțiunile întreprinse solicit a fi informată în termeni proximi.

Întru implementarea inițiativei „Guvern fără hârtie”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e - Transformare), informația solicitată urmează a fi transmisă prin intermediul poștei electronice tamara.tentiuc@ombudsman.md

Cu respect,

Maia BĂNĂRESCU,
Avocat al Poporului pentru drepturile copilului